

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

9. SINIF ÜLKE GENELİ ORTAK YAZILI SINAV VE DERS KİTABI KARŞILAŞTIRMASI

9. Sınıf Ortak Yazılı Sınav 24-25/03/2025 tarihlerinde ülke genelinde gerçekleştirilmiştir. Sınavda kullanılan soruların hazırlanmasında Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programları ve ders kitapları rehber olarak alınmıştır. Bu kapsamda 9. sınıf ders kitapları, ders kitaplarında bulunan konu anlatımları, bu konuların işleniş biçimleri, konu ile ilgili metinler ve etkinlikler dikkate alınmıştır.

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.3.1. Parçaları belirler. - Metindeki yapı unsurlarını belirler.

1. Dostum âlem seninçün ger olur düşmen bana
Gam değil zira yetersin dost ancak sen bana
Aşka saldıml ben beni pend almayıp bir dosttan
Hiç düşmen eylemez anı kim ettim ben bana

Bu şiirin yapı unsurlarını (nazım birimi, redif, kafiye türü ve düzeni) belirleyerek yazınız. (12 puan)

Ders İçi Çalışma

Aşağıdaki şiir parçalarını okuyunuz. Bu parçaların yapı unsurlarını tespit ederek yazınız.

	I	II
	Nihayet damlarda leylekler göründü, Upuzun gagalarını takırdatan. Vefasız sandığımız turnalar döndü; Geçen yıl gittikleri meçhul diyardan, Cahit Sıtkı Tarancı	Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek; Dağlardan çekdiriler, kalyonlar çekilecek... Kelpetenlerle sürün dişleri sökülecek! Arif Nihat Asya
Kafiye Düzeni		
Ölçü		
Nazım Birimi		
Kafiye/Redif		

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.3. Çıkarım yapar. - Metinlerden hareketle çıkarımlar yapar.

2. Picasso'nun "hat sanatı"nın etkisi altında kaldığını söylemek hoşumuza gitse bile, Picasso'nun herhangi bir İslami niyet taşımadığını bilirsek onun, söz konusu hatları sadece bir malzeme olarak kullandığını anlarız. Başka biçimde söylersek Picasso'nun o resimleri İslami hat sanatına ne kadar benziyor olursa olsun, o resimlerle bir İslam sanatı meydana getirilmiş olmamaktadır. O resimler; kullanılan malzemelerin cinsi, mahiyeti ne olursa olsun Batı kültürünün temsil ettiği bir algılamının, bir kavrayışın yansımaları gösterir. Picasso yaptığı resimlerle, İslami hatları, mensup olduğu kültürün perspektifinden nasıl gördüğünü, o hatları nasıl kullanabildiğini göstermiş oldu, o kadar.

Bu metnin yazarının savunduğu düşünce nedir? Yazınız. (14 puan)

Metnimizi Anlayalım

1. Okuduğunuz *Picasso'nun Hatları* adlı denemeye göre Picasso hat sanatını eserlerinde nasıl kullanmıştır? Söyleyiniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 43

Metnimizi Anlayalım

4. Şair, üçüncü dördlükte bale ve zeybek oyununu neden karşılaştırmış olabilir? Söyleyiniz.
5. Şiirde geçen "köylünün kıvrılmayan beli" ifadesi, Anadolu insanının özellikleri hakkında size neler düşündürmektedir? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle söyleyiniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 19

Okuma Sırası

Böyle bir soruya, Picasso'nun "hat sanatı"nın etkisi altında kaldığını söyleyerek cevap vermek hoşumuza gitse bile, Picasso'nun herhangi bir İslâmî niyet taşımadığını bilirsek, onun, söz konusu hatları sadece bir malzeme olarak kullandığını kabul etmek zorunda kalırız.

Başka biçimde söylersek; Picasso'nun o resimleri İslâmî hatlara ne kadar benziyor olursa olsun, o resimlerle bir İslâm sanatı meydana getirilmiş olmamaktadır. O resimler, kullanılan malzemelerin cinsi, mahiyeti ne olursa olsun, Batı kültürünün temsil ettiği bir algılamının, bir kavrayışın yansımaları gösterir. Picasso, yaptığı resimlerle İslâmî hatları, mensup olduğu kültürün perspektifinden nasıl gördüğünü, o hatları nasıl kullanabildiğini göstermiş oldu, o kadar.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 40

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.4. Karşılaştırır. - Okuduğu metinleri belirlenen ölçütlere (içerik, tür, şekil, dönem, zihniyet, üslup, ileti) göre karşılaştırır.

3. 1. Metin

Hurûşî gûş-ı mâhi eylemiş ker
Hücûmından sararmış tal'at-ı hûr
Meger gökden iner ol nî-i fercâm
Anunçün olmuş ana Gökdere nâm

İki şakkeyleyüp ol nehr şehri
İdüpdür behresi sırâb dehri

O cûy Dicle'dür san Bursa Bagdâd
Konulsa n'ola burc-ı evliyâ ad

Teferrücgâhdur erbâb-ı ıyşa
Hevâ vü âbı cân-perver hemîşe

2. Metin

Bursa'da bir eski cami avlusu,
Küçük şadırvanda şakırdayan su;
Orhan zamanından kalma bir duvar...
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar
Eliyor dört yana sakın bir günü.
Bir rüyadan arta kalmanın hüznü
İçinde gülüyor bana derinden.
Yüzlerce çeşmenin serinliğinden,
Ovanın yeşili, göğün mavisi
Ve mimarîlerin en ilahisi.

Bu şiirleri içerik ve üslup (dil ve anlatım özellikleri) bakımından karşılaştırarak tespitlerinizi yazınız. (14 puan)

Günümüz Türkçesiyle

Coşması ayın kulağını sağır etmiş.
Hücûmundan güneşin yüzü sararmış.

Meğer gökten iner o son nil
Onun için ona Gökdere adı verilmiş.

O nehir, şehri ikiye bölüp
Bir parçası dünyayı suya doyurur.

Sanki Bursa, Bağdat'tır, o nehir de Dicle'dir;
Adına evliya burcu konulsa layıktır.

Eğlence erbabı için gezinti yeridir.
Havası ve suyu (iklim) daima gönül açıcıdır.

Metnimizi Anlayalım

6. a) *Nihayet Beklediğimiz Büyük Gün* adlı anının dil ve anlatım özellikleri ile ilgili cümleleri işaretleyiniz.

Birbiri ardınca sıralanmış cümleler virgülle ayrılmıştır.	
Bağlaçlarla birbirine bağlanmış cümleler vardır.	
Anlatım açıklık ve duruluktan uzaktır.	
Anlatımda deyimlerden yararlanılmıştır.	
Olaylar, nesnel bir şekilde aktarılmıştır.	
Olaylar karşısında öznel bir tavır takınılmıştır.	
Coşkulu bir anlatım tarzı kullanılmıştır.	

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.4. Karşılaştırır. - Okuduğu metinleri belirlenen ölçütlere (içerik, tür, şekil, dönem, zihniyet, üslup, ileti) göre karşılaştırır.
3. 1. Metin

Hurûşî gûş-ı mâhi eylemiş ker
Hücûmından sararmış tal'at-ı hür

Meger gökden iner ol nî-i fercâm
Anunçün olmuş ana Gökdere nâm

İki şakkeyleyüp ol nehr şehri
İdüpdür behresi sîrâb dehri

O cûy Dicle'dür san Bursa Bagdâd
Konulsa n'ola burc-ı evliyâ ad

Teferrücgâhdur erbâb-ı ıyşa
Hevâ vü âbı cân-perver hemîşe

2. Metin

Bursa'da bir eski cami avlusu,
Küçük şadırvanda şakırdayan su;
Orhan zamanından kalma bir duvar...

Onunla bir yaşta ihtiyar çınar
Eliyor dört yana sakın bir günü.

Bir rüyadan arta kalmanın hüznü
İçinde gülüyor bana derinden.

Yüzlerce çeşmenin serinliğinden,
Ovanın yeşili, göğün mavisi

Ve mimarîlerin en ilahisi.

Bu şiirleri içerik ve üslup (dil ve anlatım özellikleri) bakımından karşılaştırarak tespitlerinizi yazınız. (14 puan)

Günümüz Türkçesiyle

Coşması ayın kulağını sağır etmiş.
Hücûmundan güneşin yüzü sararmış.

Meğer gökten iner o son nil
Onun için ona Gökdere adı verilmiş.

O nehir, şehri ikiye bölüp
Bir parçası dünyayı suya doyurur.

Sanki Bursa, Bağdat'tır, o nehir de Dicle'dir;
Adına evliya burcu konulsa layıktır.

Eğlence erbabı için gezinti yeridir.
Havası ve suyu (iklim) daima gönül açıcıdır.

Ders Dışı Çalışma

1. Okuduğunuz metinlerden aşağıdaki özellikleri taşıyanları işaretleyiniz.

Özellikler	I	II	III
Kelimeler gerçek anlamlıdır.			
Kelimeler mecaz anlamlıdır.			
Olay anlatılmıştır.			
Bilgi vermek amaçlanmıştır.			
Hissettirir, sezdirir ve çağırıştır.			
Metin parçası sahnelenmek amacıyla yazılmıştır.			
Duyguların anlatımında imge, sembol ve çağrışımlardan yararlanılmıştır.			
Gerçeklik olduğu gibi aktarılmıştır.			
Kurmaca metindir.			

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 124

Ders İçi Çalışma

4. a) *Bizim Akdeniz'den* ve *Erzurum* adlı metinleri yapı unsurları ve içerik bakımından karşılaştırınız. Ulaştığınız sonuçları yazınız.

	<i>Bizim Akdeniz'den</i>	<i>Erzurum</i>
İçerik		
Yapı Unsurları		

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 190

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.3.2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirler.

- Metnin içeriğinin, yapı unsurlarının, dil ve anlatım özelliklerinin metnin yazıldığı dönemle ve toplumla ilişkisini kurar.

4. Bayram günü, babam da Dolmabahçe Sarayı'ndaki merasimden sonra, Haminne'nin elini öpmeye geldi. İnce, sarışın, yakışıklı bir insan. Üzerindeki üniforma, nişanlar, setresinin (düz yakalı, önü ilikli bir tür ceket) önündeki sırma işlemleri, belindeki kılıç ve parlak iskarpinleri (bir çeşit ayakkabı) ona çok yakışmıştı. Bize kırmızı atlas keseden bir hayli çil para dağıttı. Ondan sonra, mahallenin ihtiyar hanımlarının ellerini öpmeye biz de gittik. Mahallenin gençleri Haminne'nin elini öpüyor, Haminne de onlara bir mendil, bir boyun bağı veyahut bir Frenk gömleği hediye ediyor. Komşu hanımlar da bize şeker ikram ettikleri zaman birer de mendil hediye ediyorlardı. Aynı gün babamın seyisi geldi, beni atının önüne alarak Saray'a götürdü.

Bu parçadan hareketle, anlatılan dönemin özellikleriyle ilgili neler söylenebilir? Yazınız. (14 puan)

Metnimizi Anlayalım

3. *Nihayet Beklediğimiz Büyük Gün* adlı anıda dönemin gerçekliğini yansıtan unsurları belirleyip yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 103

Ders İçi Çalışma

- b) Bu metinden ve tarih bilgilerinizden hareketle *İstiklâl Marşı*'nın yazıldığı dönem hakkındaki çıkarımlarınızı yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 118

Ders İçi Çalışma

Özetleme sırasında yazar-eser ilişkisini, eserin yazıldığı dönemin özelliklerini, dönem özelliklerinin anlatıma ve metnin yapısına etkisini de belirleyiniz.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

2. Hikâyede tespit ettiğiniz yapı unsurlarını, hikâyenin yazıldığı dönemin toplumsal özellikleri açısından değerlendiriniz. Değerlendirmelerinizi yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 171

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.3. Çıkarım yapar. - Metinde geçen söz sanatlarını belirler.

5. Siyah kanadlarını batıya açtı kuşlar
Benden sana haberdır bu çığlıklar, uçuşlar.
Dereler ardın sıra akmağa koyulmuşlar,
Alıyor batan güneş seni dağlar ardında

(Metnin orijinal yazım ve noktalamasına uyulmuştur.)

Bu şiirin altı çizili dizelerindeki edebî sanatları bulunuz ve bu dizelerdeki kullanımlarını açıklayınız. (12 puan)

Ders İçi Çalışma

Aşağıda dizelerde geçen bazı edebî sanatların açıklaması verilmiştir. Bu edebî sanatların şiirlerin anlatımına sağladığı katkıyı size ayrılan bölüme yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 29

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.3. Çıkarım yapar. - Metindeki karakterlerin davranışlarından duygu ve düşüncelerine yönelik çıkarımlar yapar.

6. Felsefe öğretmen vekilliğine atandığını bildiren Bakanlık yazısını katlayıp cebine koydu, kalktı. Yazın sıcak günlerinin yalnız olana büsbütün dokunan تنها Beyoğlu akşamı. Cadde üstündeki lokantalar-dan birine oturup bir şeyler yedi, yemedi, kendini sokakta buldu. Başka günlere benzemediği, böyle olduğu için de her zaman anımsanacak günlerde, gene başka günlerde yapılan şeylere benzemeyen, her zaman da anımsanacak şeyler yapmak isteyip de hiçbir şey yapamamak ne berbat bir boşluk duygusuna sürüklüyordu insanı. Bir arkadaşın gidip kapısını mı çalmalı? (...) Yeniden bir sinemaya girip uyuklamaya mı çalışmalı? Ama bunların hepsi, bir kentte son akşamını yaşadığını daha derin-den duymasından başka bir şeye yaramayacak.

Bu hikâyedeki karakterin duygu ve düşüncelerine dair en az iki çıkarımınızı metinden kanıtlar göstererek yazınız. (14 puan)

Metnimizi Anlayalım

3. Kara Memiş, sığınmak için neden gözlerden uzak olan bu tepeyi seçmiş olabilir? Düşüncelerinizi yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 82

Metnimizi Anlayalım

Metinden alınan bu ifadelerden hareketle Kara Memiş'in uzak diyarlara gitme gerekçeleri neler olabilir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 83

Ders İçi Çalışma

Karakter analizcisi

Hikâyedeki karakterlerin fiziksel ve ruhsal özelliklerini analiz ediniz.

Hikâyedeki kahramanları daha yakından tanımak amacıyla merak uyandıran sorular hazırlayınız.

Bu soruların cevaplarını sınıf arkadaşlarınızla tartışarak kahramanların analizini yapınız.

Kahramanlar, davranış ve düşünceleriyle toplumun belli bir kesimini temsil eden ortak davranışlar mı yoksa kendilerine has tutum ve davranışlar mı geliştirmiştir? Tespit ediniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 171

Öğrenme Çıktısı : TDE 4.3.2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.

- Yazısını desteklemek amacıyla anlatım biçimi ve düşünceyi geliştirme yollarından yararlanır.

7. Gezip gördüğünüz bir yerle ilgili izlenimlerinizi, istediğiniz düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak en az beş cümleyle yazınız. (20 puan)

Ders Dışı Çalışma

Etkilendiğiniz tarihi ya da doğal bir güzelliği tanıtan bir gezi yazısı yazınız. Yazınızı yazarken aşamaları takip ediniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 192

Ders Dışı Çalışma

6. Yazarın yardımcı fikirleri aktarırken kullandığı düşünceyi geliştirme yollarını belirleyiniz. Bu düşünceyi geliştirme yollarından birini kullanarak bir paragraf yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 50

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.3.2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirler.**- Metnin içeriğinin, yapı unsurlarının, dil ve anlatım özelliklerinin metnin yazıldığı dönemle ve toplumla ilişkisini kurar.**

1. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de hızlı sosyoekonomik gelişmeler yaşanır. Bu dönem hikâyelerinde özellikle köy ve köylü, alt gelir grupları, köyden şehre göç etmiş insanların hayat mücadeleleri, sanayileşme ve bunun getirdiği sorunlar, sanayileşmeyle ortaya çıkan işçi sınıfı gibi konular işlenmeye başlar.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki metinlerden hangisinin 1940 (İkinci Dünya Savaşı) sonrasına ait olabileceğine dair düşüncelerinizi gerekçeleriyle birlikte yazınız. (14 puan)

1. Metin

Saat ikide, bir saatlik yemek paydosu verildi. Sami kömür ambarına indi. Ambar karanlıktı, rutubetliydi ve toprak serindi. İri bir maden kömürü parçasını başının altına alıp yorgun vücudunu toprağa bıraktı, hemen uyudu... Düşük sesleriyle uyandığı vakit, ustabaşılar çalışma vaktinin geldiğini duyuruyorlardı. Sami de kalktı. Kaburgaları rutubetten buz kesilmişti. Makinesine geldi.

2. Metin

Hisardakiler zayıflardan, bekçilerden, hastalardan, ihtiyar sipahilerden ibaretti. Hepsi yüz on üç kişiydi! Düşman, galiba öteki palangalardan çekiniyordu. Yoksa burasını bırakmaz, mutlaka almaya kalkardı. Biraz eğildi. Aşağıya baktı. İki üç asker beyaz koyunların arasında dolaşıyordu. Bir tanesi karşısına geçtiği iri bir koçu, başına dokundurarak kızdırıyor; tos vurduruyordu. Öbürleri, elleri silahlarında, bu oyunu seyrediyorlardı.

Metnimizi Anlayalım

3. *Nihayet Beklediğimiz Büyük Gün* adlı anıda dönemin gerçekliğini yansıtan unsurları belirleyip yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 103**ÇALIŞMA KÂĞIDI**

2. Hikâyede tespit ettiğiniz yapı unsurlarını, hikâyenin yazıldığı dönemin toplumsal özellikleri açısından değerlendiriniz. Değerlendirmelerinizi yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 171

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.3.1. Parçaları belirler. - Metindeki yapı unsurlarını belirler.

2. Bir yandan sevimli yağmurlar eler
Bir yandan koyunu kuzusu meler
Herkes bu mevsimde yaylayı diler
Bu mevsimi üç ay sürer yaylanın

Bu şiirin yapı unsurlarını (ölçü, nazım birimi, redif, kafiye türü ve düzeni) belirleyerek yazınız. (12 puan)

Ders İçi Çalışma

Aşağıdaki şiir parçalarını okuyunuz. Bu parçaların yapı unsurlarını tespit ederek yazınız.

	I	II
	Nihayet damlarda leylekler göründü, Upuzun gagalarını takırdatan. Vefasız sandığımız turnalar döndü; Geçen yıl gittikleri meçhul diyardan, Cahit Sıtkı Tarancı	Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek; Dağlardan çekdiriler, kalyonlar çekilecek... Kelpetenlerle sürün dişleri sökülecek! Arif Nihat Asya
Kafiye Düzeni		
Ölçü		
Nazım Birimi		
Kafiye/Redif		

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.4. Karşılaştırır. - Okuduğu metinleri belirlenen ölçütlere (içerik, tür, şekil, dönem, zihniyet, üslup, ileti) göre karşılaştırır.

3. 1. Metin

Osman Bey, ufka dalıp gitmiştir.

— Hey Osmancık, neler düşünüyorsun?

Edebâli'dir bu.

Osman gülümüyor... Mahzundur gülümseyişi çünkü Osman hiçbir şey düşünmemektedir ve birden-bire, bir şeyler, çok önemli ve çok güzel şeyler düşünmüş olmayı arzuluyor; ona ve kendisine anlatmak için. İçi elvermiyor "Hiç." demeye.

— Dünya ne kadar büyük, diyor. Ve Amuderya'yı Söğüt'e bağlayan yolu düşündüğünü söylüyor. "Bir o kadar da Amuderya'nın doğusu, Söğüt'ün batısı." diye ekledikten sonra pekiştiriyor:

— Dünya çok büyük!

Edebâli kayaya çıkmış, onun omuz başındaki bir oyuğa oturmuştur. Sesi yumuşaktır, sesi şefkatle gülümsemektedir:

— Dünyayı bize büyük gösteren bizim küçüklüğümüz, oğul. Hırslımız, sabırsızlığımız, bencilliğimiz.

2. Metin

Osman Bey, 1258 yılında dünyaya geldi. Babası Ertuğrul Gazi, annesi Halime Hatun'dur. 1281'de babasının yerine Kayıların başına geçerek bey olmuştur. Ahilerin önemli bir şahsiyeti olan Şeyh Edebâli'nin kızı ile evlenerek gücünü artırmıştır. Bundan sonra Bizans'a karşı genişleme politikası uygulayarak İnegöl, Karacahisar ve Yarhisar'ı ele geçirmiş ve 1299'da Bilecik'i alarak burayı beyliğin merkezi yapmıştır. Bu tarih Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi olarak kabul edilmiştir. Osman Bey, beyliğini ilan ettikten sonra idaresi altındaki bölgeleri beş kısma ayırarak buraların yönetimini, güven-diği ve savaşlarda yararlılık gösteren kişilere vermiştir.

Bu metinleri içerik, tür ve üslup (dil ve anlatım özellikleri) açısından karşılaştırarak tespitlerinizi yazınız. (14 puan)

Metnimizi Anlayalım

6. a) *Nihayet Beklediğimiz Büyük Gün* adlı anının dil ve anlatım özellikleri ile ilgili cümleleri işaretleyiniz.

Birbiri ardınca sıralanmış cümleler virgülle ayrılmıştır.	
Bağlaçlarla birbirine bağlanmış cümleler vardır.	
Anlatım açıklık ve duruluktan uzaktır.	
Anlatımda deyimlerden yararlanılmıştır.	
Olaylar, nesnel bir şekilde aktarılmıştır.	
Olaylar karşısında öznel bir tavır takınılmıştır.	
Coşkulu bir anlatım tarzı kullanılmıştır.	

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.4. Karşılaştırır. - Okuduğu metinleri belirlenen ölçütlere (içerik, tür, şekil, dönem, zihniyet, üslup, ileti) göre karşılaştırır.
3. 1. Metin

Osman Bey, ufka dalıp gitmiştir.

— Hey Osmancık, neler düşünüyorsun?

Edebâli'dir bu.

Osman gülümsüyor... Mahzundur gülümseyişi çünkü Osman hiçbir şey düşünmemektedir ve birden-bire, bir şeyler, çok önemli ve çok güzel şeyler düşünmüş olmayı arzuluyor; ona ve kendisine anlatmak için. İçi elvermiyor "Hiç." demeye.

— Dünya ne kadar büyük, diyor. Ve Amuderya'yı Söğüt'e bağlayan yolu düşündüğünü söylüyor. "Bir o kadar da Amuderya'nın doğusu, Söğüt'ün batısı." diye ekledikten sonra pekiştiriyor:

— Dünya çok büyük!

Edebâli kayaya çıkmış, onun omuz başındaki bir oyuğa oturmuştur. Sesi yumuşaktır, sesi şefkatle gülümsemektedir:

— Dünyayı bize büyük gösteren bizim küçüklüğümüz, oğul. Hırsımız, sabırsızlığımız, bencilliğimiz.

2. Metin

Osman Bey, 1258 yılında dünyaya geldi. Babası Ertuğrul Gazi, annesi Halime Hatun'dur. 1281'de babasının yerine Kayıların başına geçerek bey olmuştur. Ahilerin önemli bir şahsiyeti olan Şeyh Edebâli'nin kızı ile evlenerek gücünü artırmıştır. Bundan sonra Bizans'a karşı genişleme politikası uygulayarak İnegöl, Karacahisar ve Yarhisar'ı ele geçirmiş ve 1299'da Bilecik'i alarak burayı beyliğin merkezi yapmıştır. Bu tarih Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi olarak kabul edilmiştir. Osman Bey, beyliğini ilan ettikten sonra idaresi altındaki bölgeleri beş kısma ayırarak buraların yönetimini, güven-diği ve savaşlarda yararlılık gösteren kişilere vermiştir.

Bu metinleri içerik, tür ve üslup (dil ve anlatım özellikleri) açısından karşılaştırarak tespitlerinizi yazınız. (14 puan)

Ders Dışı Çalışma

1. Okuduğunuz metinlerden aşağıdaki özellikleri taşıyanları işaretleyiniz.

Özellikler	I	II	III
Kelimeler gerçek anlamlıdır.			
Kelimeler mecaz anlamlıdır.			
Olay anlatılmıştır.			
Bilgi vermek amaçlanmıştır.			
Hissettirir, sezdirir ve çağırıştır.			
Metin parçası sahnelenmek amacıyla yazılmıştır.			
Duyguların anlatımında imge, sembol ve çağrışımlardan yararlanılmıştır.			
Gerçeklik olduğu gibi aktarılmıştır.			
Kurmaca metindir.			

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 124

Ders İçi Çalışma

4. a) *Bizim Akdeniz'den* ve *Erzurum* adlı metinleri yapı unsurları ve içerik bakımından karşılaştırınız. Ulaştığınız sonuçları yazınız.

	<i>Bizim Akdeniz'den</i>	<i>Erzurum</i>
İçerik		
Yapı Unsurları		

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 190

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.3. Çıkarım yapar. - Metinlerden hareketle çıkarımlar yapar.

4. Büyükbabamın bir ayağı aksardı. Bir keresinde ondan, kendi ustası hakkında bir öykü anlatmasını istemişler. O da ustasının marangozhanede çalışırken nasıl dans ettiğini anlatmış. Büyükbabam öyküsünü anlatırken ayağa kalkmış ve ustasının nasıl dans ettiğini göstermiş. O anda ayağının aksadığını aklından çıkarmış. İşte bir öykü böyle anlatılmalıdır.

Bu metinden hareketle bir öykünün nasıl anlatılması gerektiğine dair çıkarımlarınızı yazınız. (14 puan)

KİTAPTAKİ BÜTÜN “METNİMİZİ ANLAYALIM” ÇALIŞMALARINDA BU ÖĞRENME ÇIKTISINA YÖNELİK SORULAR BULUNMAKTADIR.

Metnimizi Anlayalım

4. Şair, üçüncü dördlükte bale ve zeybek oyununu neden karşılaştırmış olabilir? Söyleyiniz.
5. Şiirde geçen “köylünün kıvrılmayan beli” ifadesi, Anadolu insanının özellikleri hakkında size neler düşündürmektedir? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle söyleyiniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 19

Ders Dışı Çalışma

4. Okuduğunuz metinde geçen “Kitap, bizi avuttuğu gibi yükseltir de. Kısa hayatında insanın edindiği tecrübeler ne kadar azdır! Oysa ki, şiirler ve romanlar, yaratıcılarının türlü iç tecrübeleriyle kaynaşır. Onlarla zenginleşir, onlarla eksiklerimizi gideririz. Bir şeyler öğrenmek için roman veya şiir okundğunu sanmıyorum. Sanatçı bir şeyler öğretmek, bazı doğruları göstermek amacı ile yazmamıştır ki, okuyucu öğrenmek için okusun! Fikir eseri ile sanat eserinin ayrıldığı nokta işte burada!” ifadelerinden hareketle sanat metinlerinin özellikleri hakkındaki çıkarımlarınızı yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 49

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.3. Çıkarım yapar. - Metindeki karakterlerin davranışlarından duygu ve düşüncelerine yönelik çıkarımlar yapar.

5. Bir çilingir dükkânı. İhtiyarlamış, ak sakallı, küçük yüzlü bir adam, mini mini halkaları ateşte ısıtıp zincir bağlıyordu. Gençten bir adam geldi. Elinde bir değnek vardı. Çilingire uzatıp “Bu değneğin ucuna beş on halka geçirilecek.” dedi. Bu genç adam, başa gidip gelirken o değnekle eşeği dürtmekte.

İhtiyar çilingir anladı, ses çıkarmadı, duvardan üç beş halka alıp değneğe taktı. Ancak genç adam değneğin yan tarafına da bir halka taktırmak istiyordu. Çilingir “Olmaz, bunun usulü böyledir.” dedi. Delikanlı ısrar ediyordu.

— Canım sen tak, nene lazım...

— Takılmaz evladım... Ben kırk yıldır bu sanatı işlerim.

— Canım parasıyla değil mi sen takıver, ötesine karışma.

İhtiyar, bu söz üzerine değneği genç adamın elinden aldı; eski taktıklarını da sökerek iade etti.

Bu parçaya göre ihtiyar çilingirin nasıl bir düşünce yapısına sahip olduğunu metinden kanıtlar göstererek yazınız. (14 puan)

Metnimizi Anlayalım

3. Kara Memiş, sığınmak için neden gözlerden uzak olan bu tepeyi seçmiş olabilir? Düşüncelerinizi yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 82

Metnimizi Anlayalım

Metinden alınan bu ifadelerden hareketle Kara Memiş'in uzak diyarlara gitme gerekçeleri neler olabilir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 83

Ders İçi Çalışma

Karakter analizcisi

Hikâyedeki karakterlerin fiziksel ve ruhsal özelliklerini analiz ediniz.

Hikâyedeki kahramanları daha yakından tanımak amacıyla merak uyandıran sorular hazırlayınız.

Bu soruların cevaplarını sınıf arkadaşlarınızla tartışarak kahramanların analizini yapınız.

Kahramanlar, davranış ve düşünceleriyle toplumun belli bir kesimini temsil eden ortak davranışlar mı yoksa kendilerine has tutum ve davranışlar mı geliştirmiştir? Tespit ediniz.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 171

Öğrenme Çıktısı : TDE 2.2.3. Çıkarım yapar. - Metinde geçen söz sanatlarını belirler.

6. • Senden başkasını seven delidir,
Yüzün çiçeklerin en güzelidir,
• Nefes almazsa yaşayamaz mı insan
Göremez mi kapalıyken gözleri

Bu şiirlerdeki edebî sanatları bulunuz ve bu dizelerdeki kullanımlarını açıklayınız. (12 puan)

Ders İçi Çalışma

Aşağıda dizelerde geçen bazı edebî sanatların açıklaması verilmiştir. Bu edebî sanatların şiirlerin anlatımına sağladığı katkıyı size ayrılan bölüme yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 29

Öğrenme Çıktısı : TDE 4.3.2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.

- Yazısını desteklemek amacıyla anlatım biçimi ve düşünceyi geliştirme yollarından yararlanır.

7. “Geleneklerimiz, birlik ve beraberliğimizi sağlayan en önemli unsurdur.” sözünü, **istediğiniz düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak en az beş cümleyle açıklayan bir paragraf yazınız. (20 puan)**

Ders Dışı Çalışma

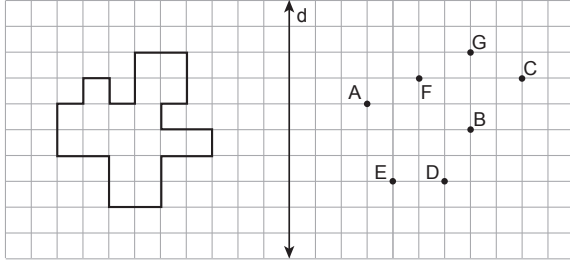
6. Yazarın yardımcı fikirleri aktarırken kullandığı düşünceyi geliştirme yollarını belirleyiniz. Bu düşünceyi geliştirme yollarından birini kullanarak bir paragraf yazınız.

Ders Kitabı (MEB) Sayfa 50

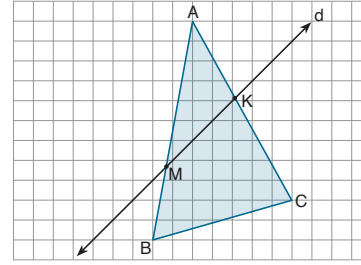
Öğrenme Çıktısı : 9.5.1. Geometrik dönüşümlerle ilgili çıkarım yapabilme

1. Birim kareli zemin üzerinde; bir şekil, d doğrusu ve A, B, C, D, E, F, G noktaları verilmiştir.

Şeklin d doğrusuna göre yansıma dönüşümü altındaki görüntüsünü çizerek bu noktalardan hangilerinin oluşan görüntünün iç bölgesinde kalacağını bulunuz. (10 puan)

1. ÖRNEK

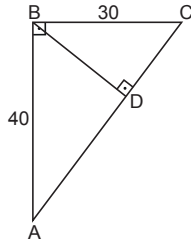

Yandaki birim kareli zeminde ABC üçgensel bölgesi ve d doğrusu verilmiştir. Doğru, üçgenin kenarlarını K ve M noktalarında kesmektedir. Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

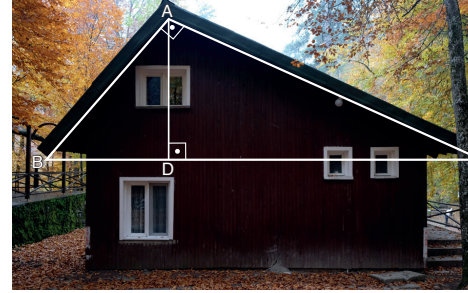
- ABC üçgensel bölgesinin d doğrusuna göre yansıma dönüşümü altındaki görüntüsünü oluşturunuz.
- Şekil üzerindeki noktaların d doğrusuna göre yansıma dönüşümü altındaki görüntülerinin ABC üçgeninin hangi bölgesinde olduğunu ve bu durumun nedenini açıklayınız.
- Açıklamanızdan hareketle bir genelleme oluşturunuz. Ardından genellenizi önerme olarak ifade ediniz.
- K ve M noktalarının d doğrusuna göre yansıma dönüşümü altındaki görüntülerini belirleyiniz. K ve M noktaları ile bu noktaların görüntüleri arasındaki ilişkiyi açıklayınız.
- d doğrusu üzerindeki K ve M noktaları ile bu noktaların görüntülerine dair belirlediğiniz ilişkiyi sağlayan başka noktaların olup olmadığını açıklayınız.
- Açıklamanızdan hareketle bir genelleme oluşturunuz. Genellenizi önerme olarak ifade ediniz.

Öğrenme Çıktısı : 9.5.4. Tales, Öklid ve Pisagor teoremlerini ispatlayabilme

2. Dik kenar uzunlukları 30 m ve 40 m olan dik üçgen şeklindeki bahçe aşağıda modellenmiştir. Bu bahçenin B köşesinden [AC] kenarına D noktasında dik olacak şekilde bir yol yapılmıştır.

Buna göre, bu yolu ifade eden $|BD|$ nun kaç metre olduğunu işlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

24. ÖRNEK

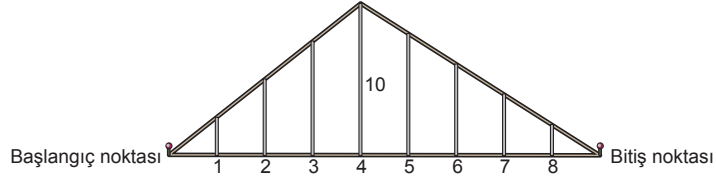
Yandaki görselde yer alan evin çatısı üçgen şeklinde tasarlanmıştır. ABC üçgeninde $[BA] \perp [CA]$, $[AD] \perp [BC]$, $|BD| = 1,8$ m, $|DC| = 5$ m olarak verilmiştir.

Buna göre

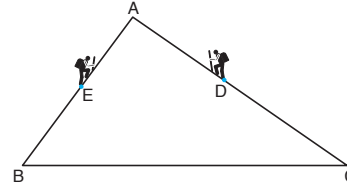
- $|AD|$ nun kaç m olduğunu bulunuz.
- $|AB|$ nun yaklaşık değerini bulunuz.
- $|AC|$ nun kaç m olduğunu bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.5.3. Bir üçgenden hareketle ona benzer üçgenler oluşturma ile ilgili yansıtmayı yapabilme

3. Panayır alanına kurulacak bir çadır için, numaralanmış 8 adet demir çubuk başlangıç noktasından bitiş noktasına kadar birbirine paralel olacak biçimde eşit aralıklarla aşağıdaki gibi sıralanmıştır. 4 numaralı demir çubuğun uzunluğu 10 m'dir.

Buna göre, 6 numaralı demir çubuğun uzunluğu 2 numaralı demir çubuğun uzunluğundan kaç metre fazladır? İşlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

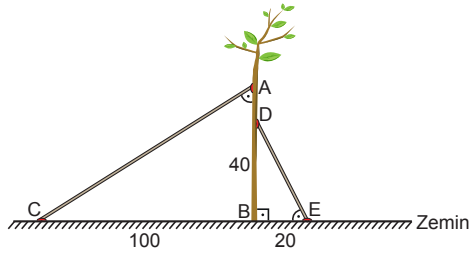
15. ÖRNEK

İki dağcı, ABC üçgeni şeklinde modellenmiş bir dağın B ve C noktalarından zirveye doğru tırmanmaya başlamıştır. C noktasından hareket eden dağcı yolun $\frac{3}{5}$ 'ini tırmandığında D noktasında 1500 metre yüksekliğe ulaşmıştır. Bu sırada B noktasından hareket eden dağcı yolun yarısında bulunan E noktasına varmıştır. Verilen bilgilere göre

- Dağın zirvesinin kaç metre yükseklikte olduğunu bulunuz.
- E noktasında bulunan dağcının kaç metre yükseğe tırmandığını bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.5.2. İki üçgenin eş veya benzer olması için gerekli olan asgari koşullarla ilgili çıkarım yapabilme

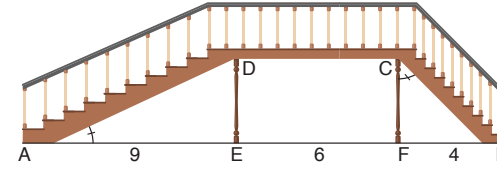
4. Bir fidan, üzerindeki A ve D noktalarından ipler gerdirilerek sırasıyla zemindeki C ve E noktalarına aşağıdaki gibi sabitlenmiş ve zemine dik bir şekilde dikilmiştir.

E noktasına sabitlenen ipin zeminle yaptığı açının ölçüsü ile C noktasına sabitlenen ipin fidanla yaptığı açının ölçüsü birbirine eşittir.

$|BE| = 20$ cm, $|DB| = 40$ cm ve $|CB| = 100$ cm olduğuna göre, $|AD|$ kaç santimetredir?
İşlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

11. Aşağıdaki şekilde bir merdivenin yandan görüntüsü verilmiştir. $m(\widehat{DAE}) = m(\widehat{FCB})$, $[DC] \parallel [AB]$, $[DE] \perp [AB]$, $[CF] \perp [AB]$, $|AE| = 9$ m, $|EF| = 6$ m ve $|FB| = 4$ m'dir.

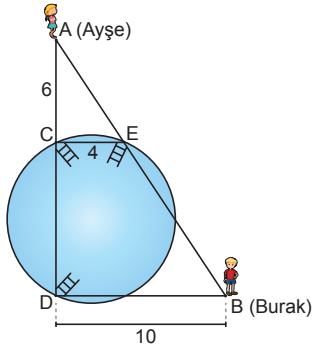

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Merdivenin yerden yüksekliğini ifade eden $|DE|$ nu bulunuz.
- Merdivenin tüm yüzeyi halı ile kaplanacaktır. Basamakların genişliği 1,5 m olduğuna göre kaç metrekare halıya ihtiyaç olduğunu bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.5.5. Eşlik ve benzerlikle ilgili çıkarım ve teoremleri içeren problemleri çözebilme

5. Daire şeklindeki bir havuza C, D ve E noktalarındaki merdivenler kullanılarak girilmektedir. A noktasında Ayşe, B noktasında Burak bulunmaktadır. A, C, D ile A, E, B noktaları kendi aralarında doğrusal ve $[CE] \parallel [DB]$ 'dir. Ayşe ile C noktası arasındaki uzaklık 6 m, Burak ile D noktası arasındaki uzaklık 10 m, C ile E noktaları arasındaki uzaklık ise 4 m'dir.

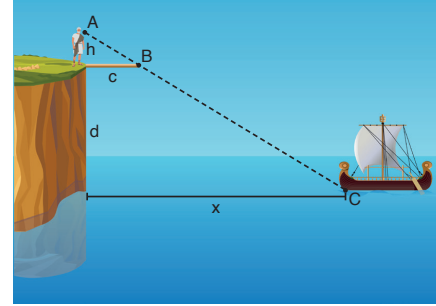

Buna göre, C ile D noktaları arasındaki uzaklık kaç metredir? İşlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

3. Miletli Tales, denizdeki bir geminin sahile mesafesini hesaplamak için sahile dik bir uçurumun ucuna yere paralel bir çubuk yerleştirmiştir.

Uçurumun uç noktasında dik duran Tales, geminin sahile uzaklığını bulabilmek için çubuğun ucunun geminin ön tarafı ile aynı noktaya gelmesi gerektiğini belirtmiştir.

A Tales'in göz hizası, B çubuğun uç noktası, C geminin uç noktasıdır.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- a) A, B, C noktaları doğrusaldır. "h" Tales'in yerden göz hizasına kadar yüksekliği, "c" çubuğun boyu, "d" Tales'in su yüzeyinden yüksekliği olmak üzere x in h, c ve d türünden eşitini bulunuz.

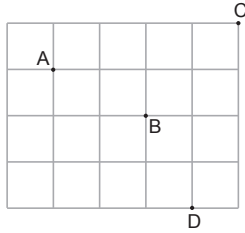
- b) $c = 2$ m, $d = 68$ m ve $h = 1,7$ m ise geminin karaya uzaklığının kaç metre olduğunu bulunuz.

- c) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların karşısına "D", yanlış olanların karşısına "Y" yazınız.

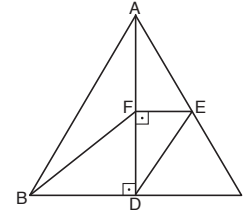
	İfadeler	D/Y
I.	h ve d uzunlukları değişmeyip c uzunluğu artarsa geminin karaya uzaklığı azalır.	(.....)
II.	c ve d uzunlukları değişmeyip h uzunluğu artarsa geminin karaya uzaklığı artar.	(.....)
III.	h ve c uzunlukları orantılı olarak azaltılırsa geminin karaya uzaklığı aynı kalır.	(.....)

Öğrenme Çıktısı : 9.5.4. Tales, Öklid ve Pisagor teoremlerini ispatlayabilme

6. Aşağıdaki kareli zemin üzerinde A, B, C ve D noktaları verilmiştir. A ile B noktaları arasındaki en kısa uzaklık $\sqrt{20}$ cm'dir.

Buna göre, C ile D noktaları arasındaki en kısa uzaklığın kaç santimetre olduğunu işlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

27. ÖRNEK

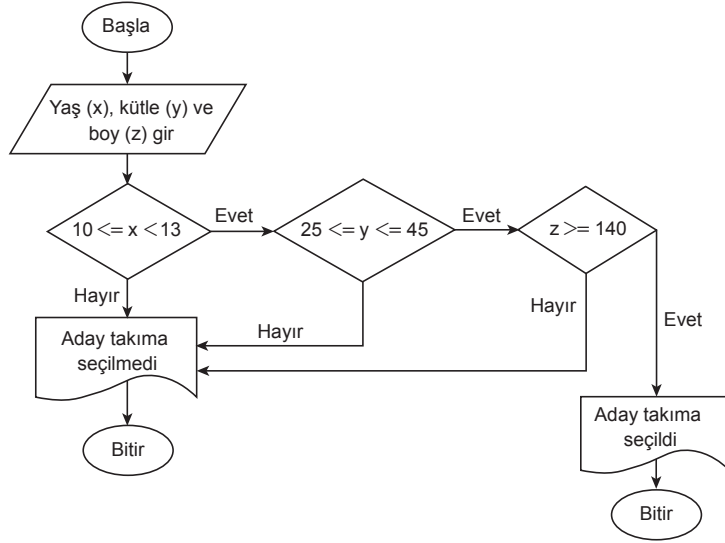
Yandaki şekilde ABC eşkenar üçgen, $[DE] \parallel [AB]$, $[AD] \perp [BC]$, $[EF] \perp [AD]$, $D \in [BC]$ ve $E \in [AC]$ dir.

Buna göre $\frac{|AB|}{|FB|}$ oranını bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.3.1. Algoritma temelli yaklaşımlarla problem çözebilme

7. Bir spor kulübünün altyapı takımına oyuncu seçmek için yaş, kütle ve boy değerlerine göre ölçütler belirlenmiştir. Bu değerlere göre takıma oyuncu seçmek için kullanılan algoritmanın işleyişini gösteren akış şeması aşağıda verilmiştir.

Oyuncu seçmelerine katılan adaylara ilişkin bilgiler tabloda verilmiştir.

İsim	Yaş	Kütle (kg)	Boy (cm)
Aysu	10	38	145
Banu	12	48	154
Cem	11	41	139
Deniz	12	34	159

Buna göre, bu adaylardan hangilerinin takıma seçildiğini akış şeması yardımıyla bulunuz. (15 puan)

1. Sıra Sizde

1.

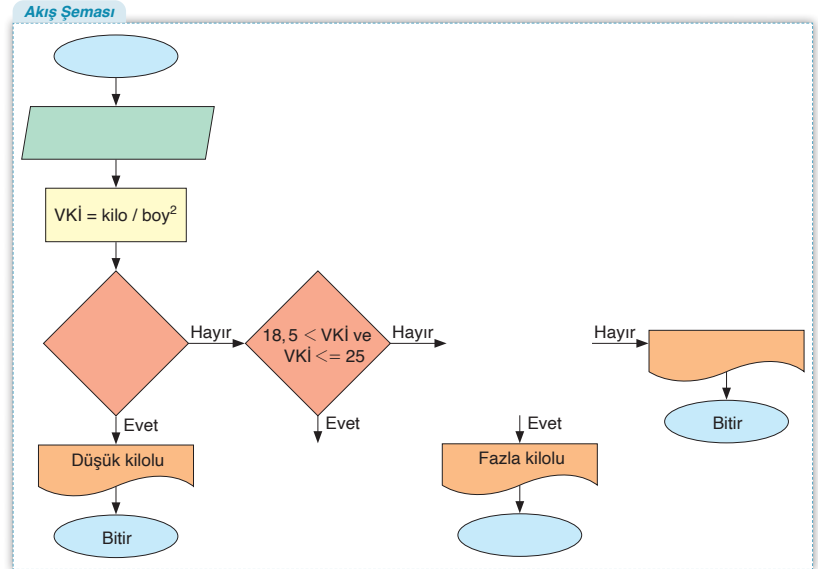
VKİ Aralığı	Sağlık Durumu Kategorisi
$VKİ \leq 18,5$	Düşük kilolu
$18,5 < VKİ \leq 25$	Normal kilolu
$25 < VKİ \leq 30$	Fazla kilolu
$VKİ > 30$	Obezite

Vücut kitle indeksi (VKİ) bir kişinin kilosunun (kg) boyunun (m) karesine bölünmesiyle hesaplanan bir değerdir, kategoriler yardımıyla genel sağlık durumu hakkında önemli bilgiler sunar. Yandaki tabloda vücut kitle indeksi değerlerine göre sağlık durumu kategorileri verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- a) Aşağıda vücut kitle indeksini bulan ve ilgili kategoriyi belirleyen algoritmanın işleyişinin ifade edildiği akış şeması verilmiştir.

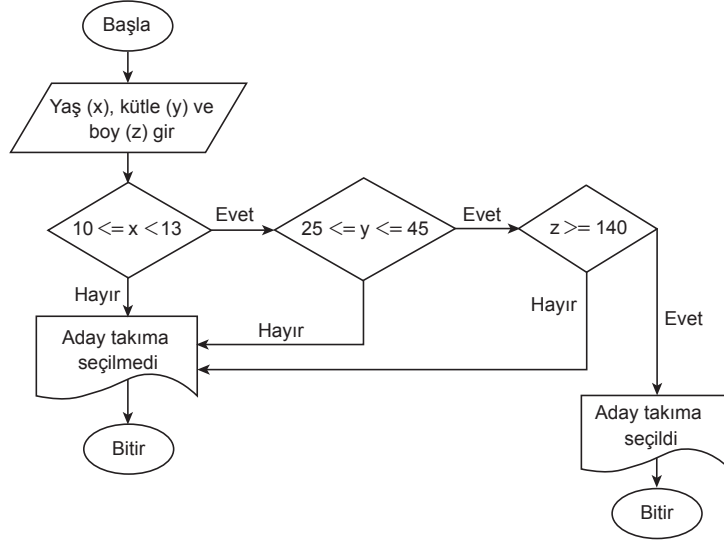
Şemada boş bırakılan alanları gerekli sembol, metin ve matematiksel ifadelerle tamamlayınız.

Öğrenme Çıktısı : 9.3.1. Algoritma temelli yaklaşımlarla problem çözebilme

7. Bir spor kulübünün altyapı takımına oyuncu seçmek için yaş, kütle ve boy değerlerine göre ölçütler belirlenmiştir. Bu değerlere göre takıma oyuncu seçmek için kullanılan algoritmanın işleyişini gösteren akış şeması aşağıda verilmiştir.

Oyuncu seçmelerine katılan adaylara ilişkin bilgiler tabloda verilmiştir.

İsim	Yaş	Kütle (kg)	Boy (cm)
Aysu	10	38	145
Banu	12	48	154
Cem	11	41	139
Deniz	12	34	159

Buna göre, bu adaylardan hangilerinin takıma seçildiğini akış şeması yardımıyla bulunuz. (15 puan)

1. Sıra Sizde

1.

VKİ Aralığı	Sağlık Durumu Kategorisi
$VKİ \leq 18,5$	Düşük kilolu
$18,5 < VKİ \leq 25$	Normal kilolu
$25 < VKİ \leq 30$	Fazla kilolu
$VKİ > 30$	Obezite

Vücut kitle indeksi (VKİ) bir kişinin kilosunun (kg) boyunun (m) karesine bölünmesiyle hesaplanan bir değerdir, kategoriler yardımıyla genel sağlık durumu hakkında önemli bilgiler sunar. Yandaki tabloda vücut kitle indeksi değerlerine göre sağlık durumu kategorileri verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- b) Algoritmanın işleyişini algoritmik doğal dil ve sözde kodla ifade ediniz.

Algoritmik Doğal Dil

Sözde Kod

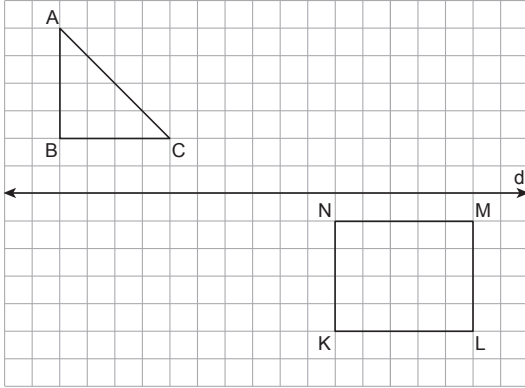
- c) Aşağıda verilen boy ve kilo değerlerini kullanarak algoritmayı test ediniz.

Boy (m)	Kilo (kg)	VKİ (kg/m ²)	Kategori
1,67	60		
1,93	80		
1,75	120		

Öğrenme Çıktısı : 9.5.1. Geometrik dönüşümlerle ilgili çıkarım yapabilme

1. Birim kareli zemin üzerinde ABC üçgeni, d doğrusu ve KLMN dikdörtgeni verilmiştir.

ABC üçgeninin d doğrusuna göre yansıma dönüşümü altındaki görüntüsü A'B'C' üçgeni olmak üzere, A'B'C' üçgenine 8 birim sağa öteleme dönüşümü uygulanarak A''B''C'' üçgeni elde edilmiştir.

Buna göre, son durumda oluşan A''B''C'' üçgeni ile KLMN dikdörtgeninin kesişim bölgesini şekil üzerinde boyayarak gösteriniz. (10 puan)

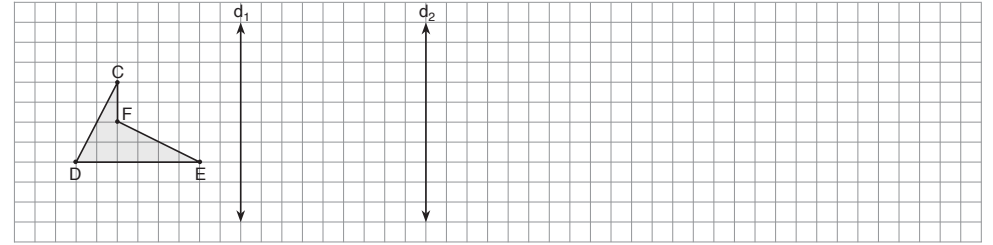
3. Uygulama

Yansıma ve Öteleme Dönüşümleri Arasındaki İlişki

Aşağıdaki yönergeleri takip ederek soruları cevaplayınız.

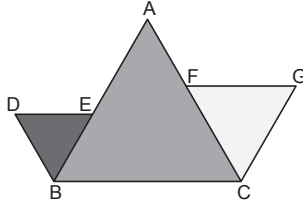
Aşağıdaki birim kareli zeminde CDEF bölgesi ile birbirine paralel d_1 ve d_2 doğruları verilmiştir.

1. CDEF bölgesinin d_1 doğrusuna göre yansıma dönüşümü altındaki görüntüsü C'D'E'F' ve C'D'E'F' bölgesinin d_2 doğrusuna göre yansıma dönüşümü altındaki görüntüsü C''D''E''F'' olmak üzere C'D'E'F' ve C''D''E''F'' bölgelerini yukarıda verilen birim kareli zemin üzerinde oluşturunuz.

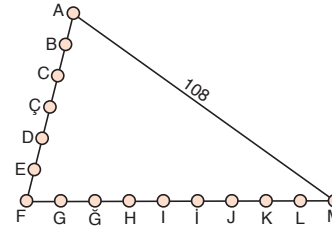

Öğrenme Çıktısı : 9.5.3. Bir üçgenden hareketle ona benzer üçgenler oluşturma ile ilgili yansıtma yapabilme

2. Üç adet eşkenar üçgen aşağıdaki gibi kenarlarından çakıştırılarak bir şekil oluşturulmuştur.

DBE üçgeni ile FCG üçgeninin benzerlik oranı $\frac{2}{3}$, FCG üçgeni ile ABC üçgeninin benzerlik oranı $\frac{3}{5}$ ve $|AE| + |AF| = 15$ cm'dir.

Buna göre, $|FC|$ nun kaç santimetre olduğunu işlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

14. ÖRNEK

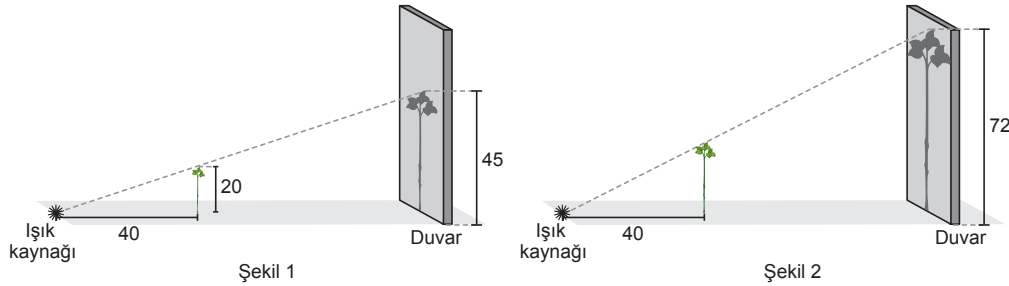
Dikilen direkler ve bu direklerin etrafına sarılan tellerin oluşturduğu üçgensel bir tarlanın modellenmesi yanda verilmiştir. Toplam 16 direk şekildeki gibi eşit aralıklarla dikilmiş ve harflendirilmiştir.

Seçilen iki direk arasına tel çekilerek başka bir üçgensel bölge oluşturulmak istenmektedir. A ve M direkleri arasındaki mesafe 108 metre olduğuna göre

- Tel uzunluğunun ölçüm yapılmadan hesaplanabilmesi için seçilmesi gereken direkleri bulunuz.
- C ve J direkleri arasına çekilecek telin kaç metre olması gerektiğini bulunuz.

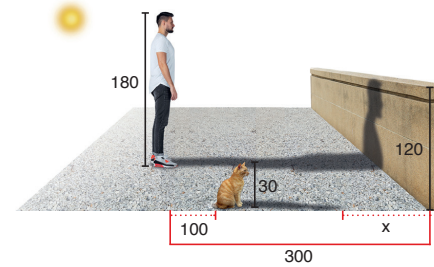

Öğrenme Çıktısı : 9.5.5. Eşlik ve benzerlikle ilgili çıkarım ve teoremleri içeren problemleri çözebilme

3. Boyu 20 cm olan bir fidana 40 cm uzaklıktan bir ışık kaynağı tutulduğunda bu fidanın duvardaki gölge boyu Şekil 1'deki gibi 45 cm olmuştur. Bu fidanın boyu bir süre sonra uzamış ve aynı ışık kaynağı aynı uzaklıktan tutulduğunda duvardaki gölge boyu Şekil 2'deki gibi 72 cm olmuştur.

Buna göre, son durumda bu fidanın boyu kaç santimetredir? İşlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

11. Aşağıdaki görselde yer alan duvar ve zemin birbirine diktir. 180 cm boyundaki Saffet'in gölgesi, güneşli bir günde 300 cm ötede bulunan 120 cm yüksekliğindeki duvara şekildeki gibi düşmektedir. Boyu 30 cm olan kedi duvara Saffet'ten 100 cm daha yakındır.

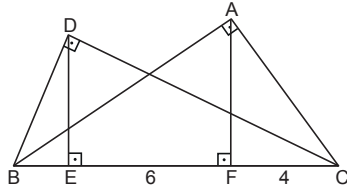

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

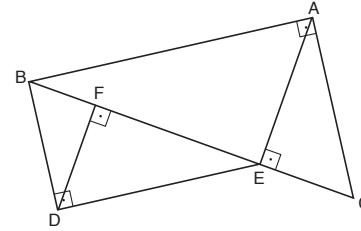
- Duvarın olmaması durumunda Saffet'in gölgesinin boyunun kaç cm olacağını bulunuz.
- Kedinin gölgesinin bittiği noktanın duvara uzaklığının kaç cm olduğunu bulunuz.
- Kedi duvara 50 cm uzaklıkta iken kedinin duvardaki gölgesinin boyunun kaç cm olduğunu bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.5.4. Tales, Öklid ve Pisagor teoremlerini ispatlayabilme

4. Şekildeki BDC ve BAC dik üçgenlerinde $m(\widehat{BDC}) = m(\widehat{BAC}) = 90^\circ$, $[DE] \perp [BC]$, $[AF] \perp [BC]$, $E \in [BC]$, $F \in [BC]$, $|DE| = 2\sqrt{5}$ cm, $|EF| = 6$ cm ve $|FC| = 4$ cm'dir.

Buna göre, $\frac{|DB|}{|AC|}$ oranının kaç olduğunu işlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

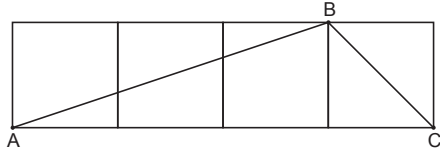
25. ÖRNEK

Yandaki ABC ve DBE dik üçgenlerinde B, F, E, C noktaları doğrusaldır. $[BA] \perp [CA]$, $[AE] \perp [BC]$, $[BD] \perp [DE]$, $[DF] \perp [BE]$, $|AC| = 12$ cm, $|CE| = 6$ cm ve $|BF| = 3$ cm olarak verilmiştir.

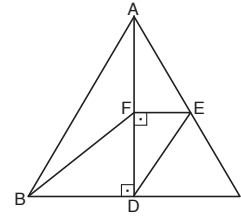
Buna göre $|DB|$ 'nin kaç cm olduğunu bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.5.4. Tales, Öklid ve Pisagor teoremlerini ispatlayabilme

5. Dört eş kare şeklindeki gibi kenarları çakışacak biçimde yerleştirilerek $[AB]$ ve $[BC]$ çizilmiştir.

Buna göre, $\frac{|AB|}{|BC|}$ oranının kaç olduğunu işlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

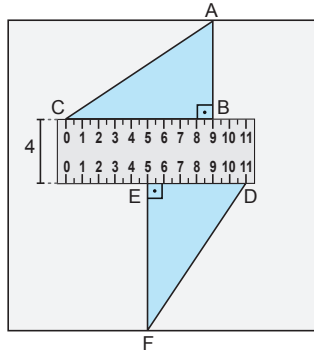
27. ÖRNEK

Yandaki şekilde ABC eşkenar üçgen, $[DE] \parallel [AB]$, $[AD] \perp [BC]$, $[EF] \perp [AD]$, $D \in [BC]$ ve $E \in [AC]$ dir.

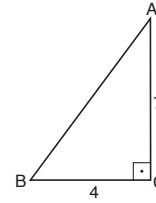
Buna göre $\frac{|AB|}{|FB|}$ oranını bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.5.2. İki üçgenin eş veya benzer olması için gerekli olan asgari koşullarla ilgili çıkarım yapabilme

6. Aşağıda, kare şeklinde bir kartonun üzerine kısa kenar uzunluğu 4 cm olan 11 cm'lik bir cetvel ile ABC ve FED dik üçgenleri yerleştirilmiştir. $\widehat{ABC} \cong \widehat{DEF}$, $[AB] \perp [BC]$, $[FE] \perp [ED]$ ve üçgenlerin A ile F köşeleri kartonun kenarları üzerindedir.

Buna göre, kartonun bir kenar uzunluğunun kaç santimetre olduğunu işlemlerinizi göstererek bulunuz. (15 puan)

4. ÖRNEK

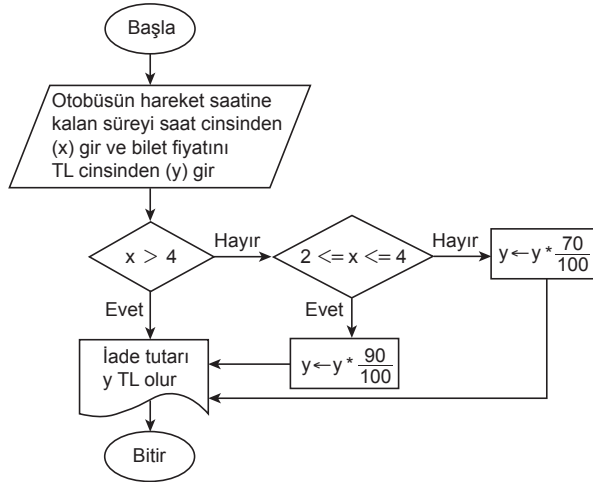
Yandaki ABC üçgeninde $[BC] \perp [AC]$, $|BC| = 4$ cm ve $|AC| = 7$ cm'dir.

ABC üçgeni, C köşesi etrafında saat yönünde 90° döndürüldükten sonra 3 cm yukarıya öteleniyor. Dönüşümler sonunda A noktası P noktasına geliyor. Buna göre $m(\widehat{BPA})$ nün kaç derece olduğunu bulunuz.

Öğrenme Çıktısı : 9.3.1. Algoritma temelli yaklaşımlarla problem çözebilme

7. Bir otobüs firması, satın alınan bir biletin yolcu tarafından iptal edilmesi durumunda yolcuya ödenecek iade tutarını, iptal işleminin otobüsün hareket saatine kaç saat kala yapıldığına göre belirlemektedir. Bu iade tutarının belirlenmesi için kullanılan algoritmanın işleyişini gösteren akış şeması aşağıda verilmiştir.

İki yolcu, bu firmadan her birinin fiyatı 750 TL olan biletlerden birer adet satın almıştır. Bu yolculardan biri otobüsün hareket saatine 3 saat kala, diğeri ise 1 saat kala biletini iptal etmiştir.

Buna göre, bu iki yolcunun aldıkları iade tutarları arasındaki fark kaç Türk lirasıdır? Akış şeması yardımıyla bulunuz. (15 puan)

3. ÖRNEK

Sözde Kod

(Birler basamağı b olarak kısaltılmıştır.)

Girdi: Pozitif bir tam sayı x

Çıktı: x in 5'e tam bölünüp bölünmediğine dair doğru ya da yanlış şeklinde bir çıktı

Başla

b ← x % 10 Sayının birler basamağını bul

b 0 veya 5 ise

Yazdır DOĞRU (x, 5'e tam bölünür.)

b 0 veya 5 değilse

Yazdır YANLIŞ (x, 5'e tam bölünmez.)

Bitir

Yanda pozitif bir tam sayının 5'e tam bölünüp bölünmediğini bulan bir algoritmanın işleyişi sözde kodla ifade edilmiştir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Algoritmanın işleyişini algoritmik doğal dil ile ifade ediniz.
- 47'nin 5'e tam bölünüp bölünmediğini akış şeması üzerinde test ediniz.

Çözüm

- Algoritmik doğal dil, aşağıdaki gibi yazılabilir.

Algoritmik Doğal Dil

1. adım: Başla.

2. adım: Girdilerin alınması

Kullanıcıdan pozitif bir tam sayı al.

3. adım: 5'e tam bölünebilme testi

b yi bul. Bu işlem için sayının 10'a bölümünden kalanı bul.

Birler basamağının 0 veya 5 olup olmadığını kontrol et.

4. adım: Sonucun yazdırılması

Birler basamağı 0 veya 5 ise ekrana "Sayı, 5'e tam bölünür." mesajını yaz.

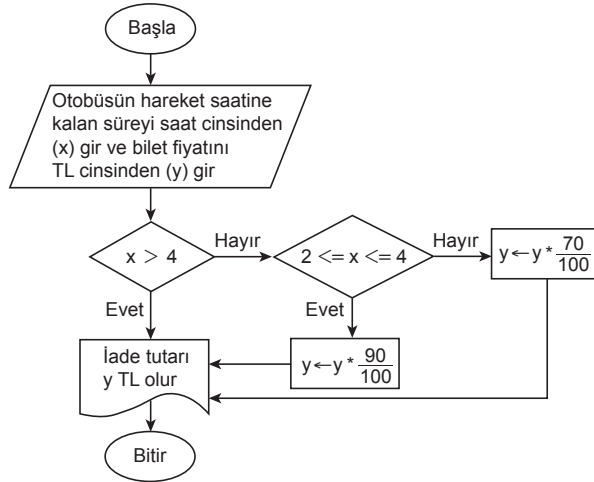
Birler basamağı 0 veya 5 değilse ekrana "Sayı, 5'e tam bölünmez." mesajını yaz.

5. adım: Bitir.

Öğrenme Çıktısı : 9.3.1. Algoritma temelli yaklaşımlarla problem çözebilme

7. Bir otobüs firması, satın alınan bir biletin yolcu tarafından iptal edilmesi durumunda yolcuya ödenecek iade tutarını, iptal işleminin otobüsün hareket saatine kaç saat kala yapıldığına göre belirlemektedir. Bu iade tutarının belirlenmesi için kullanılan algoritmanın işleyişini gösteren akış şeması aşağıda verilmiştir.

İki yolcu, bu firmadan her birinin fiyatı 750 TL olan biletlerden birer adet satın almıştır. Bu yolculardan biri otobüsün hareket saatine 3 saat kala, diğeri ise 1 saat kala biletini iptal etmiştir.

Buna göre, bu iki yolcunun aldıkları iade tutarları arasındaki fark kaç Türk lirasıdır? Akış şeması yardımıyla bulunuz. (15 puan)

3. ÖRNEK

Sözde Kod

(Birler basamağı b olarak kısaltılmıştır.)

Girdi: Pozitif bir tam sayı x

Çıktı: x in 5'e tam bölünüp bölünmediğine dair doğru ya da yanlış şeklinde bir çıktı

Başla

$b \leftarrow x \% 10$ Sayının birler basamağını bul

b 0 veya 5 ise

Yazdır DOĞRU (x, 5'e tam bölünür.)

b 0 veya 5 değilse

Yazdır YANLIŞ (x, 5'e tam bölünmez.)

Bitir

Yanda pozitif bir tam sayının 5'e tam bölünüp bölünmediğini bulan bir algoritmanın işleyişi sözde kodla ifade edilmiştir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Algoritmanın işleyişini algoritmik doğal dil ile ifade ediniz.
- 47'nin 5'e tam bölünüp bölünmediğini akış şeması üzerinde test ediniz.

- b) Akış şeması yardımıyla 47'nin 5'e tam bölünüp bölünmediği aşağıda test edilmiştir.

